

دستمایه های موفقیت علامه طباطبایی از منظر آیت الله جوادی آملی

آیت الله جوادی آملی گفت: یکی از مواردی که باعث شد مرحوم علامه طباطبایی این توفیق را پیدا کند و یک مفسر ناب شده و رهاوردی تازه ارائه دهند، سرش زندگی قرآنی این عالم دینی بود.

آیت الله جوادی آملی گفت: یکی از مواردی که باعث شد مرحوم علامه طباطبایی این توفیق را پیدا کند و یک مفسر ناب شده و رهاوردی تازه ارائه دهند، سرش زندگی قرآنی این عالم دینی بود.

علامه طباطبایی(ره) چند اثر شاخص دارند، که بیشتر از سایر آثار ایشان مورد توجه قرار گرفته است. یکی از آنها تفسیر المیزان است، که در ۲۰ جلد و طی ۲۰ سال به زبان عربی تالیف شده است. در این تفسیر، از روش «تفسیر قرآن به قرآن» استفاده شده است و علاوه بر تفسیر آیات و بحث های لغوی در بخش هایی جداگانه با توجه به موضوع آیات مباحث روایی، تاریخی، کلامی، فلسفی و اجتماعی نیز دارد.

آیت الله جوادی آملی که در خیلی مواقع از صاحب تفسیر المیزان به سیدنا الاستاد یاد می کنند، امسال نیز ضمن حضور در یازدهمین همایش اساتید تفسیر حوزه علمیه قم در دار القرآن علامه طباطبایی به رموز کلیدی موفقیت مرحوم علامه طباطبایی(ره) در جهت کسب توفیقات الهی از جمله ارائه رهاوردهای تازه در تفسیر المیزان پرداختند و ما نیز به مناسبت ۲۴ آبان ماه روز بزرگداشت آن عالم وارسته در نوشتار ذیل به اهم آنها اشاره و از نظر می گذرانیم:

ترجیح زندگی کوثری بر زندگی تکاثری

انسان جهت کسب فیوضات الهی باید ظرفیت درونی و معنوی خود را با کسب فضایل دینی و اخلاقی و دوری از رذایل افزایش دهد. به نظر آیت الله جوادی آملی، معنویات، علوم و معارف الهی تنها ظرفیت انسان را پر نمی کند بلکه ظرفیت انسان را افزایش می دهد. یکی از مواردی که باعث شد مرحوم علامه طباطبایی این توفیق را پیدا کند و یک مفسر ناب شده و رهاوردی تازه ارائه دهند، سرش زندگی قرآنی این عالم دینی بود.

شاگرد علامه در توضیح این مطلب ابراز داشت: قرآن کریم مردم را به دو گروه تقسیم کرده و می فرماید: گروهی در دنیا زندگی می کنند لذا گرفتار تکاثر هستند و گروه دوم افرادی هستند که چون سیدنا الاستاد(ره) بر روی زمین و زیر آسمان زندگی کرده و از آب و هوا و درختان استفاده می کنند و فکرشان کوثری است.

تبیین و تفاوت شاخصه های هر دو گروه از منظر ایشان:

یکم) بنظر صاحب تفسیر تسنیم، یکی از شاخصه های ایندو گروه در شناخت از هستی شناسی و معرفت شناسی آنهاست زیرا کسانی که گرفتار تکاثرند اگر از هستی شناسی سخن بگویند سر از پوچ گرایی در می آورند و اگر دم از معرفت شناسی بزنند، از وهمی و خیالی بودن عالم سخن می گویند. ولكن گروه دوم که فکرشان کوثری است اگر از هستی شناسی سخن بگویند فیلسوف متکلم می شوند و اگر به معرفت شناسی بپردازند از وهم و خیال گذشته و از مرحله علم عادی نیز عبور می کنند.

دوم) کسانی که در دنیا زندگی می کنند یا در مسیر صراط نبوده و نیستند و یا اگر باشند در حد عدل و علم اند اما کسانی که در زمین زندگی می کنند اهل عقل و حقیقت است، از همین رو در هستی شناسی و معرفت شناسی نظر دقیق دارند؛ قرآن کریم هم بین این دو گروه فرق جدی قرار داده است.

بنابراین آیت الله جوادی آملی که افتخار تلمذ از محضر استادی چون علامه طباطبایی(ره) را داشته است، شرط پرورش قرآنی انسانها را چنین مطرح کرده است: قرآن این هنر را دارد که انسان ها را بیپرواند البته به شرطی که انسان در تکاثر زندگی نکند و در اختیار کوثر باشد، زیرا کسی که اهل تکاثر است به یقین نمی تواند کوثر را درک کند. انسان باید بداند که در دنیا زندگی می کند یا در زمین و مادی که انسان در دنیا باشد فقط یارانه می گیرد اما اگر در زمین باشد همانند علامه طباطبایی فرشته ها همیشه بر او آیات الهی را هدیه می آورند و با آیات الهی زندگی خواهیم کرد.

برخورداری از حیات طیبه و دوری از اعتباریات دنیوی

آیت الله جوادی آملی یکی دیگر از دستمایه های استاد بزرگوار خود را برخورداری حضرت علامه از حیات طیبه می دانند. ایشان کسب این حیات را علاوه بر شاخصه قبلی، عرضه تمام نیازها به پیشگاه قرآن معرفی کرده و در این راستا بیان داشت: حضرت علامه سعی کرد تا در دنیا زندگی نکند، از همین رو عناوین اعتباری برای این عالم دینی جذابیت و جاذبه نداشت. ایشان اعتقاد دارند که اگر کسی می خواهد در خدمت قرآن باشد باید زندگی خود را قرآنی کند. حیات طیب این است که انسان تمام نیازهای روز را فهرست کند و به پیشگاه قرآن کریم ببرد و از قرآن کریم هم جواب بگیرد سپس جواب این نیاز را با گفتار یا نوشتار به

جامعه منتقل کند تا مظهر هو الحی الذی لا یموت شود.

ارتباط مستمر با قرآن و دوری از خواب غفلت

دیگر موضوع شاخص در زندگی نورانی این عالم فرزانه از نگاه ایشان، بیداری همیشگی علامه طباطبایی در پرتو ارتباط با قرآن است. ایشان معتقدند نور قرآن کریم انسان را به عقیق یمین تبدیل می کند و سبب رشد او می گردد و در نتیجه بیداری خاصی به انسان هدیه می شود که می تواند با ملائکه نیز مصافحه کند.

وی در توضیح این بحث با اشاره به سخنی از امام صادق(ع) بیان داشت: امام صادق(ع) درباره علت خسته نشدن از خواندن قرآن فرمودند: مگر شما از وجود آفتاب و هوا خسته می شوید؟! حضرت با این سخن خود بیان می کنند که اگر کسی در دل خود ذره ای آمادگی داشته باشد نور آفتاب او را به صورت لعل درمی آورد و او را به عقیق یمین تبدیل می کند؛ همچنین خاصیت نور این است که سبب رشد انسان می شود.

قرآن حیات و بیداری را به انسان ها می دهد؛ لذا مؤمن همیشه بیدار است و اگر می خوابد با این هدف است که در خواب رویایی از سوی حق و حقیقت ببیند. در روایات هم آمده است که اگر انسان مراقبت بیشتری کند با ملائکه مصافحه می کند. وی عنوان کرد: کلام خداوند متعال انسان را زنده نگه داشته و او را تغذیه می کند و بالا می برد، از همین رو به اساتید بزرگوار تفسیر توصیه کردند که به جای هفته ای یکبار تفسیر گفتن چند روز را به این کار تخصیص دهند؛ چرا که انسان باید با اعتصام به حبل الهی خود را به درجات عالیه برساند.